

tusos épületmagot, hanem azt állapította meg, hogy valamikor a 16. század utolsó harmadában egy kéttraktusos, közel szabályos négyzet alakú középső építményt emeltettek itt a Monokiak (feltehetően János, ekkor füleki kapitány), amelynek azonban szerves része volt az említett kerek saroktorony, sőt, az épület vele átlósan ellentétes oldalán egy téglalap alaprajzú, ugyancsak toronyszerűen kiugró épületrész. Erről a kastélyról, udvarházzal megállapítottuk, hogy középkori műrészlettel nem rendelkezett, a belsőben illetve a homlokzatokhoz kívülről húzott – csak vékony rétegsort átvágó – árokban egyetlen középkori lelet sem került elő –, ugyanakkor a nem túl nagyszámú, részben eddig is ismert reneszánsz műrészlet, s főként az előzőekben leírt szabályos jellegű alaprajz az előzőekben megadott keltezés mellett szól.

Kiderült továbbá, hogy a kastély alsó szintjének alá nem pincézett részei nem voltak lakhatók, alacsony belmagasságuk eleve csak alárendeltebb, mintegy „szigetelősínt” funkciót engedett meg. Ugyanakkor azt is megállapítottuk, hogy a külső falak körben magasabbra futottak, mint a legkorábbi földem, azaz minden valószínűség szerint egy ekkor pártázatos, „felső-magyarországi” kastélyépülettel állunk szemben. Ezen épület egykori nyílásai, lépcsőfeljárójának helye nagyrészt meghatározó volt, már amennyire ezt az épület egy jelentős 17. századi, majd pedig egy főleg 18. századi átépítése lehetővé tette. Az előbbieken során épült meg a kastély DNy-i sarokrésze, ekkor pincézték alá DNy-i részét, s a homlokzat új (?) festett díszet kapott. Majd az 1780 előtti nagy átépítés tulajdonképpen jelentősen „feltolta” az emeleti járósínt, elbontva az említett pártázatot, az azt hordó térdfalat használta fel az új földem számára. Ekkor elfalazták, illetve elbontották a korábbi ablakok jelentős részét, kívülről rézsús támfallal támasztották meg a K-i homlokzatokat, s végül ekkor készült el a mai lépcsőház is. A D-i porticus és a tetőzet megépítésével végül is ekkor nyerte el a mai formáját az épület.

A kutatóárkokból előkerült leletanyag nem számottevő, ezzel szemben a 16–17. századi nagyterem alá később behúzott barokk boltozat feltöltésében több 17. századi kályha csempéinek jelentős részét találtuk meg. A kutatás eredményeképpen az épület megmaradt szerkezetét remélhetően nem módosítják alapvetően a folyó átalakítási munkák.

FELD ISTVÁN

235. Monok, Zsebrik-alja (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ő

A községben földmunka során kerültek elő régészeti leletek: őskori cserepek, valamint legalább két emberi vázból származó különféle csontok.

A lelőhely Monok határának DNy-i részén, a Bem József utca folytatásaként a Kaptár-tanyai lovarda felé vezető út mellett található, a halastó melletti útelága-

zás tágabb környékén. A területen jelenleg is folyik egy mezőgazdasági öntözőcsőrendszer fektetése, melyhez gépi munkával árkokat ásnak.

Az ároknak a fenti út és a halastó bekötőút közti szakaszán több objektum metszete látszik, a kidobott földben őskori edénytöredékek mutatkoznak. Az árok falában több csontvázás sír gödre mutatkozik. Ezek egyike biztosan Ny-K-i tájolású, mivel ezt a kiásott árok hosszában metszette el, hosszúcsontjai és koponyájának töredéke kintjártamkor az árok D-i falában még a helyén voltak. E leágazástól kissé Ny-ra még további minimum 1 É-D tengelyű sír látszik az árok É-i falában, metszetéből emberi csontok állnak ki. A leágazástól K-re, az árok D-i falában még legalább egy objektum (árok?, sír?) beásása mutatkozik több más, nehezen értelmezhető jelenség mellett.

A viszonylag vékony humusz alatti sárga altalajban az objektumok többsége világosan kirajzolódik. Vastagabb humuszt az árok csupán a Kaptár-tanyai út K-i oldalán, É-D-i irányban futva metszett el. Itt az árok falában objektum feltjét nem láttam. A felszínen viszont mindenütt voltak őskori edénycserepek. Az árok és az út metszéspontja, illetve az árok fenti, 90 fokos törése között kb. félúton, a kidobott földben felnőtt egyén ép hosszúcsontját találtam, így valószínű, hogy itt is sírt bolygattak meg. A jó látási viszonyokat nyújtó terület felszínén nagy kiterjedésű őskori telepre utaló cserepek mutatkoztak. A lelőhely pontos kiterjedését a rendelkezésemre álló idő rövidsége miatt nem tudtam felderíteni.

PASZTERNÁK ISTVÁN

236. Monor, Honvéd utca 3.

(Pest megye) Ū

A Monor belterületének K-i részén levő telken, szennyvíztároló gödrének ásása közben 2000. július 11-én sírt találtak. Lakossági bejelentés nyomán július 12–14-én feltártam a gödörbe eső két sírrészletet, rögzítettem egy elpusztult gyermeksírt és további három sírgödörészlet helyét. A leletmentés minimális költségeit a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága fedezte, a leletanyag a Ceglédi Kossuth Múzeumba került.

A telek DNy-i udvarrészén ÉNy-DK hossz tengelyű, 230×195 cm-es gödröt ástak ki 120 cm mélységig. A leletmentés a gödör területén megfigyelhető jelenségekre szorítkozott.

A lelőhely Monor 18. századi, s a 19. század elején felhagyott református temetőjének K-i részét jelzi. A közelében levő telkeken már több alkalommal találtak embercsontokat.

DINNYÉS ISTVÁN

237. Mosonszentmiklós, Gyepföldek-dűlő

(Győr-Moson-Sopron megye) B, LT, Á

Egy 1998 óta nyilvántartott lelőhelyet bolygattak meg